

ΝΕΩ πρόπιο

ΤΕΥΧΟΣ 403 ΠΑΡΕΚΕΥΗ-ΣΑΒΒΑΤΟ
4-5 ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΥ 2008

ΤΥΝΗΣΙΑ
Στα ίχνη των Βεδουίνων

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ "Ε"

Πράσινο Ακρωτήρι

Μελωδικό Αρχιπέλαγος

Το Ακρωτήρι των ήχων

Πράσινο Ακρωτήρι

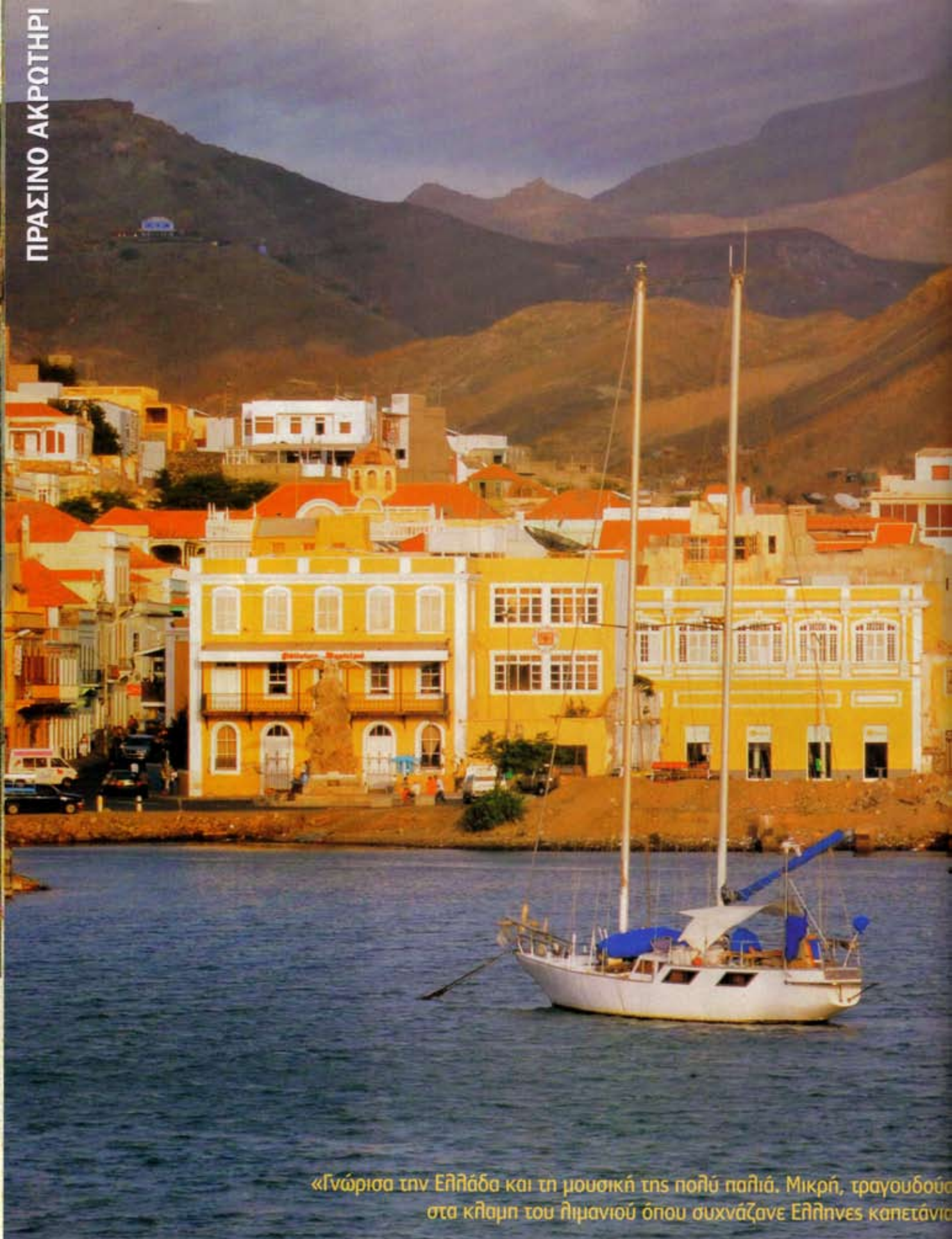
Ένα σύμπλεγμα ηφαιστειογενών νησιών
κάτω από τον Τροπικό του Καρκίνου.

Μια ανεξάρτητη πρώην πορτογαλική κτήση, που καυχιέται για τη μουσική
της παράδοση. Αν διαλέγαμε ένα όνομα που να ταιριάζει καλύτερα στην
ταυτότητα του Κάπο Βέρντε, δεν θα 'ταν άλλο από «μελωδικό αρχιπέλαγος»

Κείμενο: Γιώργος Ξεπαναδάκος - Φωτ: Μάρω Κουρή

Στους δρόμους
του Μιντέλο,
οι αγρότες
πουλάνε την
παραγωγή τους

«Γνώρισσα την Ελλάδα και τη μουσική της πολύ παλιά. Μικρή, τραγουδούσα
στα κήλαμα του λιμανιού όπου συχνάζανε Έλληνες καπετάνιοι»

Η πολύχρωμη πρωτεύουσα

Με είχε ερωτευτεί κάποιος καπετάν Νικόλας και μου έφερνε δίσκους με μπουζούκι. Μαγεύτηκα από τον ήχο του», λέει η Σεζάρια Εβόρα

του Σάο Βισέντε, το Μιντέϊλο

Τι κι αν έρχεται χειμώνας; Εμείς προσγειωνόμαστε στο τροπικό Πράσινο Ακρωτήριο. Κάτω: η κίνηση στην αγορά της Πράσινα ντε Ιγκρέχα, στην παλιά πόλη του Μιντέλο, είναι υποτονική

Στα πρόσωπα των κατοίκων της διακρίναμε έναν σπάνιο συνδυασμό φτώχειας και ευγένειας. Στο σώμα τους, μian άσβεστη δίψα για κολύμπι και χορό.

Μιλούν κρεολέζικα. Ένα κράμα πορτογαλικών, γαλλικών και αφρικανικών που παράγει περίεργες λέξεις, όπως «Sodade». Στις περισσότερες γλώσσες παραμένει αμετάφραστη, στα ελληνικά αποδόθηκε με τη λέξη χαρμολύπη.

Το τραγούδι «Sodade» συνοψίζει τη λιτή αλλά γεμάτη νόημα ζωή των ανθρώπων του Κάμπο Βέρντε. Το 1993, στα χείλη της Σεζάρια Εβόρα έγινε παγκόσμια επιτυχία. Το άλμπουμ της ξυπόλυτης ντίβας, «Miss Perfumado», σήμανε για τον τουρι-

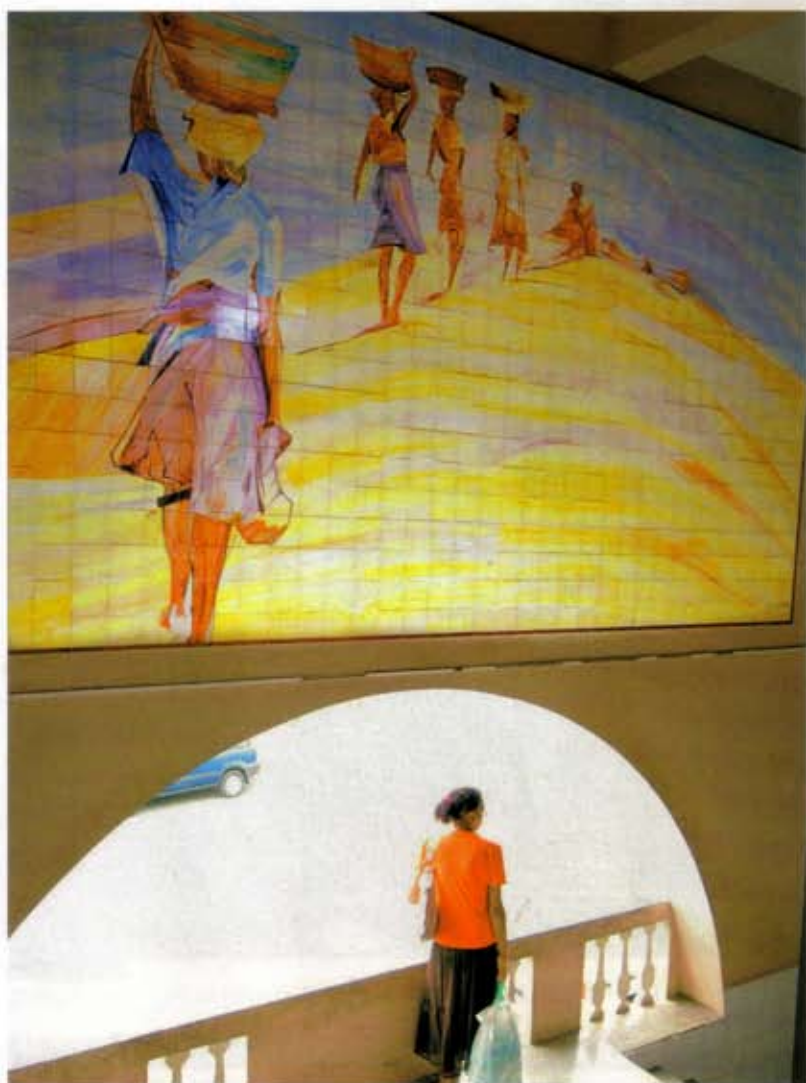

Τριγυρίσαμε σε φτωχογειτονιές γεμάτες χαμογελαστούς και γλεντζέδες ανθρώπους. Περπατήσαμε ...επί του ύδατος σε παχύρρευστες αλυκές. Φάγαμε «κατσούμπα» και ήπιαμε γκρογκ. Ξεφαντώσαμε σ' ένα τριήμερο φεστιβάλ ρέγκε

σμό της χώρας ότι ο «Ζορμπάς» του Κακογιάννη για την Ελλάδα.

Περάσαμε από την πόλη κι από το σπίτι της. Τριγυρίσαμε σε φτωχογειτονιές γεμάτες χαμογελαστούς και γλεντζέδες ανθρώπους. Περπατήσαμε...επί του ύδατος σε παχύρρευστες αλυκές. Φάγαμε «κατσούμπα» και ήπιαμε γκρογκ. Ξεφαντώσαμε σ' έ- ►

Η κεντρική αγορά του Μιντέλλο έχει τοιχογραφίες, κυβιστικά σχέδια και ψηφιδωτά με σκηνές από παλιότερες εποχές.

Κάτω: Μιντέλλο, μια από τις πιο πολύχρωμες πόλεις της Λουζιτάνιας

Η πόλη του Μιντέλο είναι γεμάτη έντονους χρωματισμούς. Κάτω: το νυφονάζαρο ξεκινά από το σούρουπο στην κεντρική πλατεία του Μιντέλο

Τα παιδιά του Σάντο Αντάο δείχνουν πιο ευτυχισμένα από κάποια άλλα στη Δύση

Μιλούν κρεολέζικα. Ενα κράμα πορτογαλικών, γαλλικών και αφρικανικών που παράγει περίεργες λέξεις, όπως «Sodade». Στις περισσότερες γλώσσες παραμένει αμετάφραστη, στα ελληνικά αποδόθηκε με τη λέξη χαρμολύπη

► να τριήμερο φεστιβάλ ρέγκε. Επισκεφθήκαμε τρία από τα δέκα νησιά του αρχιπελάγους και καταθέτουμε εδώ τις εντυπώσεις μας.

Η άγρια ομορφιά της χώρας δεν είναι ούτε πράσινη ούτε «ακρωτηριακή». Χρυσές αμμουδιές, απόκρημνα βράχια και γεωλογικού ενδιαφέροντος φιορδ περικυκλώνουν μια πότε κόκκινη και πότε μαύρη γη που δύσκολα τη φέρνουν βόλτα οι καλλιεργητές του ζαχαροκάλαμου, του μάνγκο και της μπανάνας. Αν διαλέγαμε ένα όνομα που να ταιριάζει καλύτερα στην ταυτότητα του Κάμπο Βέρντε, δεν θα 'ταν άλλο από «μελωδικό αρχιπέλαγος».

Στα 4.033 τ.χλμ. που καταλαμβάνει η επικράτειά του, ζουν 494.000 ψυχές. Οι περιοδικές εκρήξεις του η-

*Το φιορδ της Μπουρακόντα
καταλήγει σ' ένα
εντυπωσιακό υποθαλάσσιο
σπήλαιο που οι ντόπιοι
ονομάζουν Γαλάζιο Μάτι*

φαιστείου Φόγκο και οι επιδημίες δεν επέτρεψαν την αύξηση του πληθυσμού. Παρ' όλα αυτά, το προσδόκιμο ζωής στη χώρα είναι από τα υψηλότερα της Αφρικής, με 74 χρόνια για τις γυναίκες και 67 για τους άνδρες. Ίσως γιατί όλοι τους είναι άνθρωποι «έξω καρδιά».

Τα αγόρια παίζουν μπάλα, κολυμπάνε ή ψαρεύουν μαζί με τον πατέρα τους. Τα κορίτσια φτιάχνουν κοιτάκια ή μια στην άλλη, ονειρεύονται πολύχρωμα φουστάνια και μαθαίνουν χορούς. Οι μεγάλοι ξεκινάνε τη μέρα τους με μια γρήγορη βουτιά στα γαλάζια νερά του Ατλαντικού. Περπατάνε πολύ και δεν χρειάζονται ιδιαίτερη ενθάρρυνση για να λικνιστούν στους ρυθμούς της τοπικής μουσικής.

Δύο είναι τα δημοφιλέστερα μουσικά ιδιώματα που ακούγονται στο Κάμπο Βέρντε. Τα εύθυμα «κολαντέρας», που αποτελούν την ντόπια παραλλαγή της σάμπα και τα μελαγχολικά «μόρνας», ιδανικά για ακρόαση σε φεγγαρόλουστες

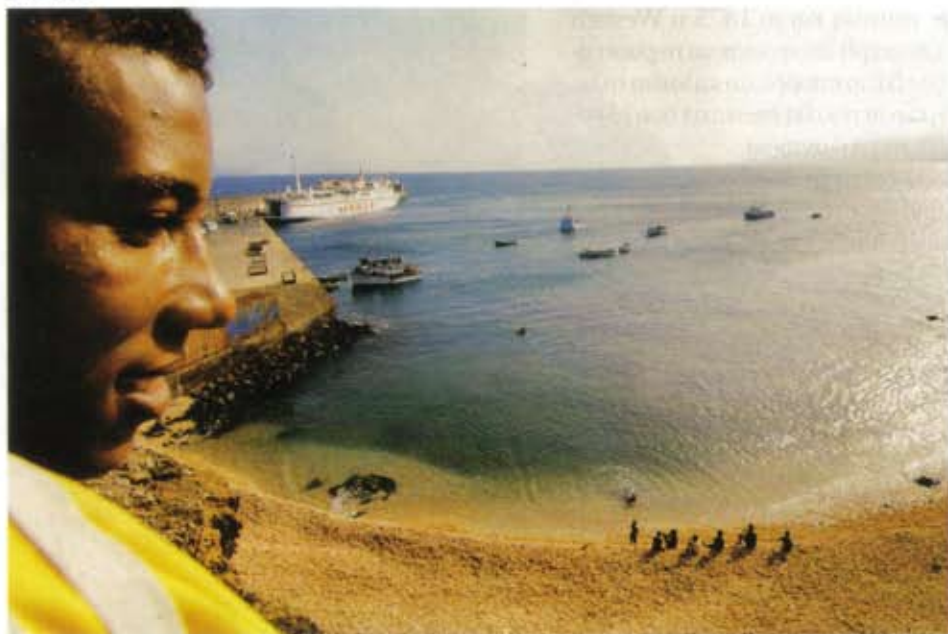
**Πόρτο
Νόβο:
η πηλὸζ
αρχίζει
απὸ τὴν
ἀκρὴ τοῦ
Πιμανιού**

νύχτες παρέα με το ταίρι σας.

Σάο Βισέντε

Το νησί ανακαλύφθηκε από Πορτογάλους θαλασσοπόρους το 1462 αλλά δεν αναπτύχθηκε παρά μόνο

το 18 αιώνα, όταν η θέση του επανεκτιμήθηκε από το βρετανικό ναυτικό. Στο Μιντέλο, την παραθαλάσσια πρωτεύουσα, κατασκευάστηκε ο τέταρτος μεγαλύτερος σταθμός φόρτισης άνθρακα για την ατμοκίνητη ►

Σαή, παραήια Σάντα Μαργαρίτα, 6 η.μ., στο διάλειμμα του τριήμερου φεστιβάλ. Κάτω: ηφαισειώδη τοπία στο Ριμπέιρο Ντε Καλάου του Σάο Βισέντε καθώς η Λενίρα και η Ντορίζια ετοιμάζονται για τη χοροεσπερίδα του χωριού

► ναυτιλία και το 1875 η Western Telegraph αποφάσισε να περάσει από εδώ το υποβρύχιο καλώδιο τηλεγράφου που θα ένωνε τις δύο πλευρές του Ατλαντικού.

Η διάνοιξη του Σουέζ το πετρέλαιο και οι ασύρματες επικοινωνίες υποβάθμισαν τη σημασία του νησιού, οι Βρετανοί υπάλληλοι της τηλεγραφικής εταιρείας έφυγαν και η υπάρχουσα υποδομή εγκαταλείφθηκε στην τύχη της. Ωστόσο το Μιντέλο, μέσα στην παρακμή του, έγινε λίκνο ιδεολογικών ζυμώσεων, που το 1975 οδήγησαν στην ανεξαρτησία του Πράσινου Ακρωτηρίου.

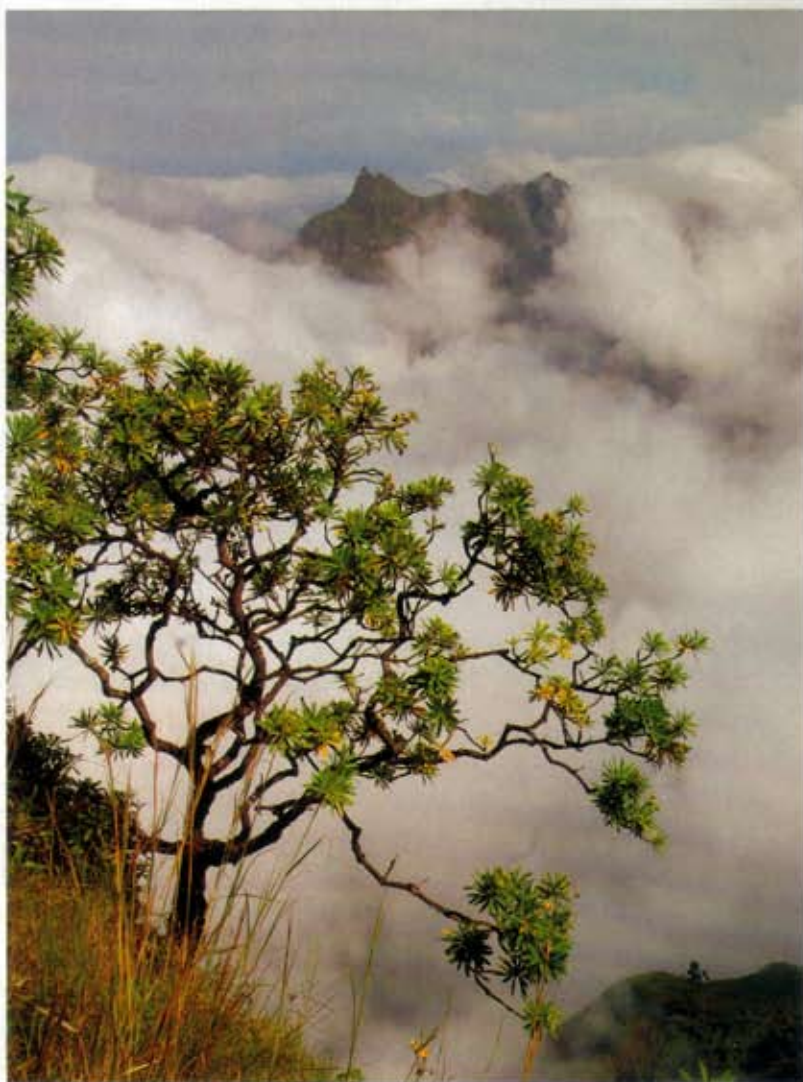
Οι παλιές μέρες δόξας αποτυπώνονται στις τοιχογραφίες των περιπτερών της κεντρικής αγοράς. Στους εξωτερικούς τοίχους προπολεμικές

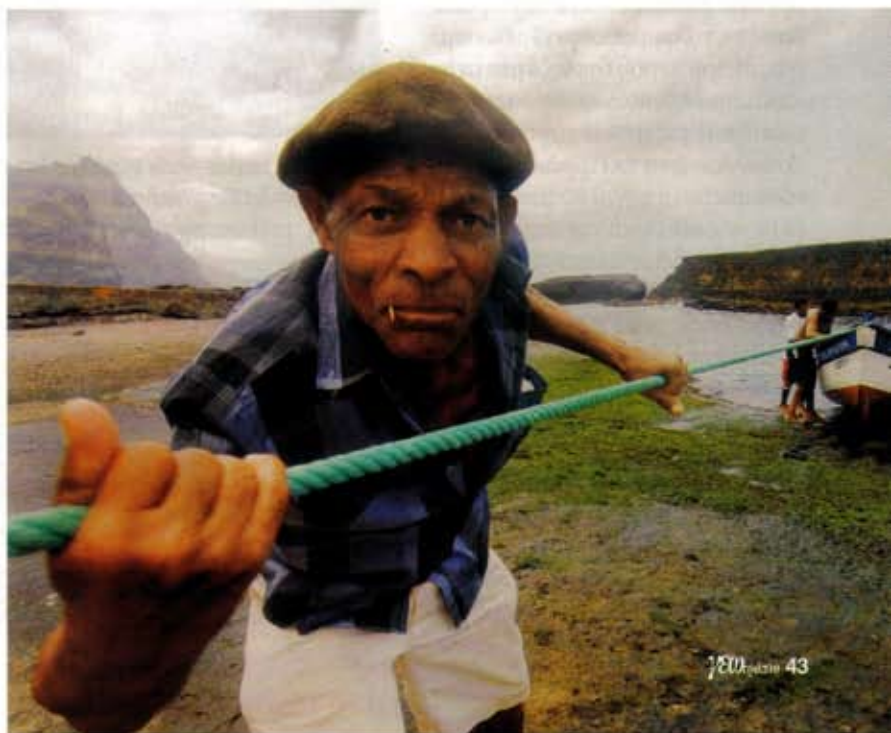

Το φεστιβάλ της Σάντα Μαρία στο Σαή κρατάει 3 μερόνυχτα. Η σκηνή απέχει ελάχιστα μέτρα από το κύμα. Συχνά, ο κόσμος αρπάζει την ευκαιρία να πέσει στο νερό

αναπαραστάσεις του πολυσύχναστου λιμανιού. Στους εσωτερικούς ψηφίδες σχηματίζουν γεωμετρικά αριστουργήματα. Ζυγαριές τραντάζονται, εσκούδος αλλάζουν χέρια. Ολόκληρη η πόλη του Μιντέλο σφύζει από ζωντάνια. Οι κατοικίες βάφονται με έντονα χρώματα. Λουλακί, κόκκινο, εκτυφλωτική άχρα. Στην πλατεία Εστρέλια υπάρχει ένα μόνιμο παζάρι. Δεκάδες μαγαζιά-σκεπαστοί πάγκοι σχηματίζουν μια σπείρα. Χα- ►

Μέσα στο πράσινο, μέσα στα σύννεφα, σενιίζοντας κορυφές και φαράγγια θαυμάζουμε την πρωτόγνωρη ομορφιά του νησιού Σάντο Αντάο. Κάτω: στο Πόντα ντο Σοϊ, οι ψαράδες τραβάνε έξω τη βάρκα τους

Στα φεστιβάλλ που γίνονται πηλάι στο κύμα, οι ζογκλέρ μαγεύουν τον καθέναν με τα κατορθώματά τους

► ζεύουμε, παζαρεύουμε, αλλάζουμε πάσες με παιδιά που παίζουν μπάλα, κερνάμε τον ιδιοκτήτη επιφιαλωμένο νερό και ανταποδίδει κερνώντας μπύρες. Στην καντίνα της πιατείας φάγαμε ψάρι ψημένο μέσα σε γλυκοπατάτα και για επιδόρπιο πήραμε μπισκότα, αλλά δεν προλάβουμε να τα δοκιμάσουμε. Τα δώσαμε στα πιτσιρικά που ξαφνικά μας περικύκλωσαν. Φεύγοντας από την αγορά κάναμε μια στάση στην οδό Ρίντα Ζοάο Μασάντο. Εκεί βρήκαμε το κατάστημα με τη μεγαλύτερη συλλογή δίσκων αυθεντικής ντόπιας μουσικής. Ονομάζεται «Harmonia» και ανήκει στον Ζοάο Μασάντο, τον γνωστό μάντιζερ της Σεζάρια Εβόρα.

Στη γειτονιά Πράσινχα ντε Ιγκρέχα από το παζάρι ως το προεδρικό μέγαρο υπάρχουν σπίτια από το 1860. Στη λεωφόρο Φερέιρα Φόρτες βρίσκεται η νεόκτιστη διώροφη κατοικία της Σεζάρια Εβόρα. Μας άνοιξε ο Πίροκ, ο μικρόσωμος οικονόμος της ξυπόλυτης ντίβας. Διασχίζουμε διαδρόμους γεμάτους κορνι-

Στο χωριό-όαση Ριμπέιρο ντε Καλήου του νησιού Σαν Βισέντε. Κάτω: ντόπια έξω από το προεδρικό μέγαρο του Μιντέλλο

ζαρισμένα εξώφυλλα δίσκων, χρυσά βραβεία και αναμνηστικά μέχρι να φτάσουμε στην κουζίνα. Η Σεζάρια καθιστή, με ένα τσιγάρο στο χέρι, πόπτευε τη 15χρονη εγγονή της Ζοαίνετ, που χόρευε τον πολεμικό χορό καποείρα. «Γνώρισα την Ελλάδα και τη μουσική της πολύ παλιά», μας είπε. «Μικρή, τραγουδούσα στα κλάμπ του λιμανιού όπου συχνάζαν Έλληνες καπετάνιοι. Με είχε ερωτευτεί κάποιος καπετάν Νικόλας και μου έφερνε δίσκους με μπουζούκια. Μαγεύτηκα από τον ήχο του».

Η πόρτα του σπιτιού της είναι ανοιχτή της πρόνοιας. Ένας πλανόδιος ψαράς, ένας τυροκόμος, μια γεροντισσα, μια κοπελιά που πουλούσε μαντίλια διάβηκαν το κατώφλι όσο ήμασταν εκεί. Σε όλους έδωσε κάτι. Εμάς, μας κέρασε γκρογκ, το τοπικό ρακί από απόσταξη χυμού ζαχαροκάλαμου. Αφήνουμε το Σάο Βισέντε με τους καλύτερους οιωνούς, αφού το προηγούμενο βράδυ γεννήθηκαν 85 χελωνάκια στην παραλία Λαζίνια!

Ένας οικισμός-όαση, το Ριμπέιρο ντε Καϊάου, στη στέρφα γη του Σαο Βισέντε.
Κάτω: η ορχήστρα παίζει ψηηπτερά μόρνας ακοηουθώντας μια κηδεία

► αγροτικού που είναι ταξί και στη γλώσσα τους λέγεται «αλιγκέρ». Διασχίζοντας χωματόδρομους προσπερνάμε ένα εγκαταλελειμμένο εργοστάσιο άλατος. Φθάνουμε στις αλυκές Πέδρα ντε Λούμπε, που θυμίζουν σεληνιακό τοπίο. Βράχια από καθαρό αλάτι λαμποκοπούν στον ήλιο, σαν ακατέργαστα μαργαριτάρια. Τους στεγνούς κρατήρες διαδέχονται κοιλότιπες γεμάτες νερό, που παραδόξως αντέχουν τα στέρεα βήματά τους. Η επιφάνειά τους μοιάζει με πάτωμα από τζάμι. Μια προπορευόμενη ομάδα Ιταλών αλείφουν τα σώματά μας με λάσπη. Μόλις περάσουν τα 20 λεπτά που χρειάζεται ο άργιλος να επιδράσει, θα ξαναπέσουν στο αλατούχο διάλυμα να ξεπλυθούν. Το πάστωμα, ισχυρίζονται, κάνει καλό στο δέρμα και τις ►

Εργάτες στον γιαλό της Πόντα ντο Σοϊ ξεψαρίζουν

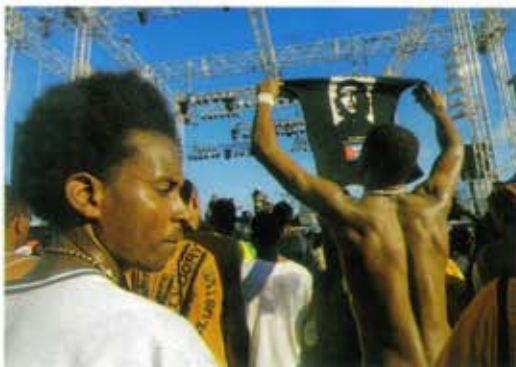
Σοϊ

Το φεστιβάλ της Σάντα Μαρία στο νησί Σαλ κρατάει τρία μερόνυχτα. Η σκηνή απέχει ελάχιστα μέτρα από το κύμα. Όση ώρα χρειάζεται στο ένα γκρουπ να διαδεχθεί το άλλο, ο κόσμος αρπάζει την ευκαιρία να ξαναπέσει στο νερό.

Ακροβατικά στην υγρή άμμο, βουτιές, πατιπές, κυνηγητά και γέλια μεταδίδονται από παρέα σε παρέα. Κάποιοι φτιάχνουν πύργους από τις μπίρες που αδειάζουν, τα ζευγάρια φιλιούνται και όλοι ποζάρουν στη φωτογραφική μηχανή της Μάρως. Κι ενώ ο Ήλιος ξεμυτίζει στο μενεξεδένιο ορίζοντα, χειροκροτήματα και ιαχές υποδέχονται στο πάλκο τον Αλφα Μπλόντι. Όσοι είχαν πάρει έναν υπνάκο στην αμμουδιά αγκαλιά με τα βρέφη τους, σηκώνονται για να παραδοθούν στο ρυθμό της ρέγκε. Η αρένα ξαναγεμίζει ασφυκτικά. Τη διατροφή μας ανέλαβαν οι ψαράδες της περιοχής. Εψηναν αφρόψαρα έξω από τις παραθα-

Κομμώτρια επί το έργον, στην Πόντα ντο Σοϊ του Σάντο Αντάο. Κάτω: η παραλία της Σάντα Μαρία φιλοξενεί το φεστιβάλ ρέγκε

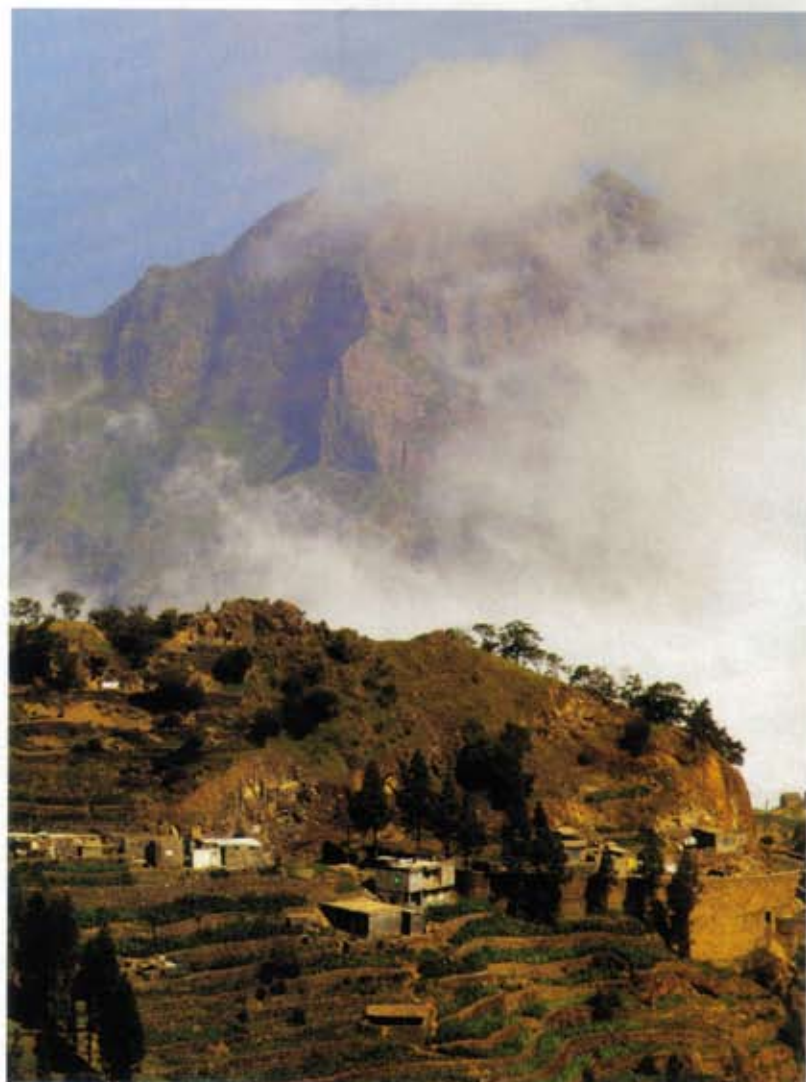
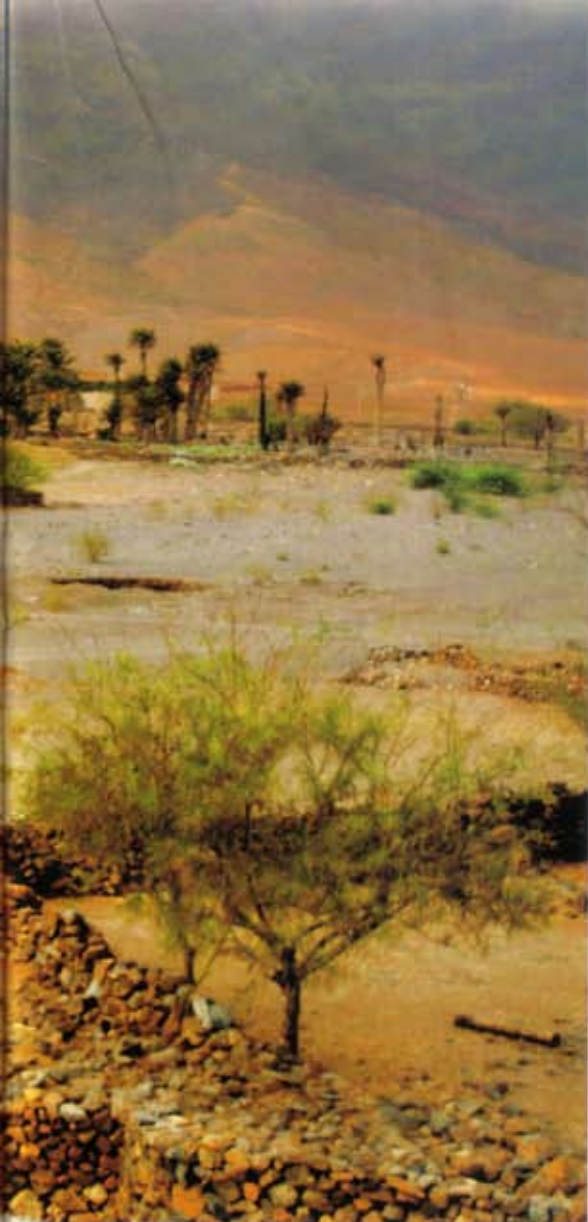

λάσσιες καλύβες τους και τηγάνιζαν χέλι, σελάχι και άλλους ντόπιους μεζεδες. Δοκιμάσαμε «κουτισούμπα», ένα δυναμωτικό πιάτο από καλαμπόκι, φασόλια, γλυκοπατάτα και ψιλοκομμένα μυρωδικά, και ξεδιψάσαμε με χυμό φρέσκιας καρύδας. Πιο εύκολα βρίσκεις εδώ χυμούς εξωτικών φρούτων παρά εμφιαλωμένο νερό.

Η παραλία της Σάντα Μαρία αποτελεί καταφύγιο επώαςπς για τη θαλάσσια χελώνα. Ταυτόχρονα είναι ένα από τα ιδανικότερα σημεία στον πλανήτη για windsurfing.

Αλλά δεν έχει ούτε ένα δέντρο για σκιά. Εξουθενωμένοι από τον ήλιο τουρίστες νοικιάζουν ξαπλώστρες και τέντες στα beach bar των ξενοδοχείων σε ...τοιμημένες τιμές.

Με λιγότερο από ένα ευρώ (100 εσκούδος) πεταγόμαστε με το λεωφορείο στην πρωτεύουσα του νησιού, Εσπάργκος. Το όνομά της προέρχεται από τα άγρια σπαράγγια που φυτρώνουν στο κοκκινόχωμα. Ανεβαίνουμε στην καρότσα ενός ►

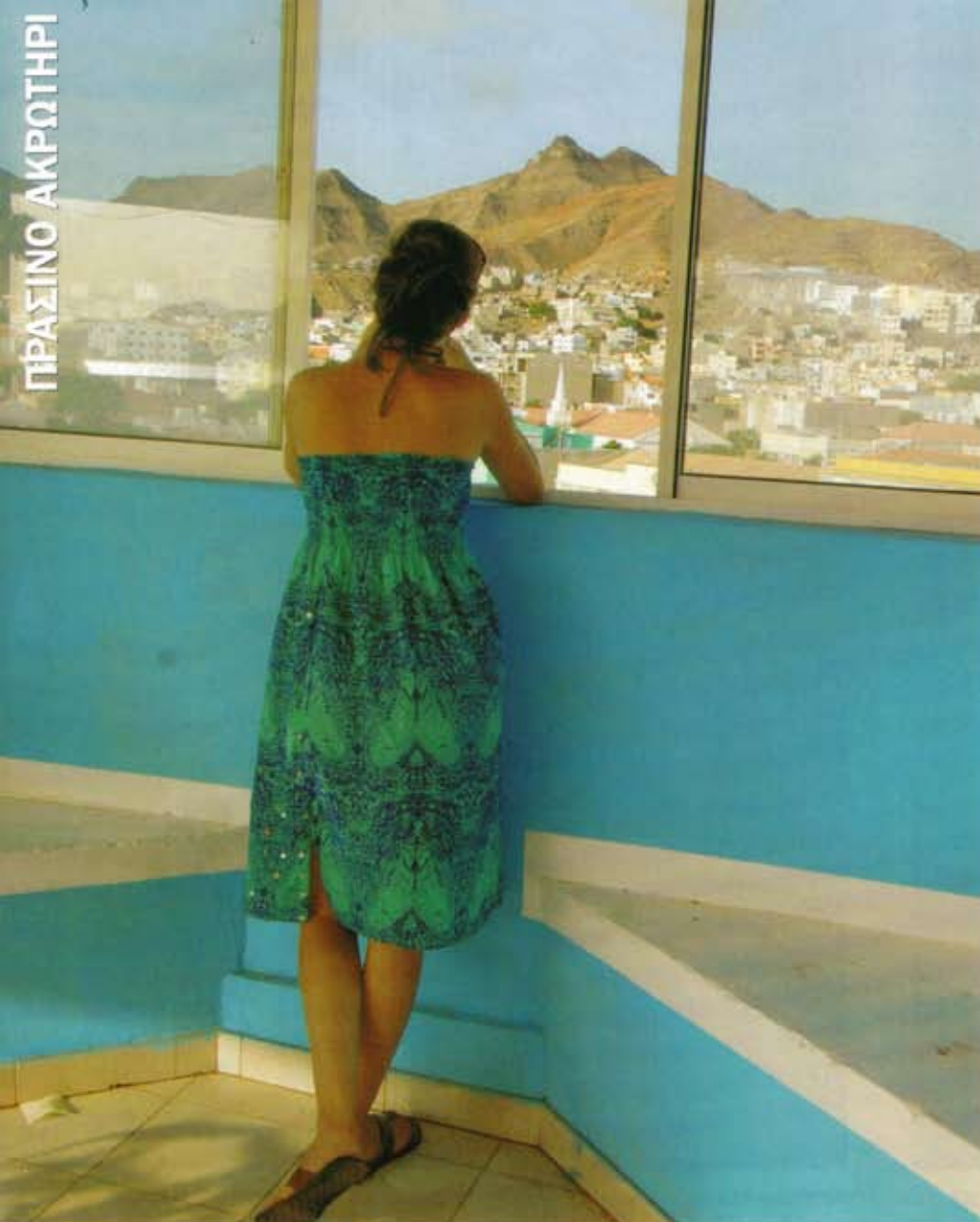

Τα αγόρια παίζουν μπάλα, κολυμπάνε ή ψαρεύουν. Τα κορίτσια φτιάχνουν κοτσιδάκια η μια στην άλλη, ονειρεύονται πολίχρωμα φουστάνια και μαθαίνουν χορούς

Ανεβαίνοντας από δύσκολο μονοπάτι στα ριμπέιρας, τα απομονωμένα χωριά στην άκρη των δασωμένων φαραγγιών. Κάτω: πανηγύρι στην Αγία Αικατερίνη, μια εκκλησία δίπλα στην πλατεία Εστρέλθα του Μιντέλο

Στις άνω γειτονιές του Μιντέλο, η πλατεία έχει μετατραπεί σε αθήνα

Από την ταράτσα του ξενοδοχείου «Μιντέλ», η θέα προς την πόλη και το βουνό Βέρντε είναι πανοραμική. Κάτω: έξω από την ψαγαγορά του Μιντέλ

Τόνοι στην ψαγαγορά του Μιντέλ

Παιδιά πάνω σ' άλογα ακολουθούν τη γραμμή των κυμάτων. Στην αμμουδιά οι γυναίκες στήνουν αυτοσχέδιες απηλώστρες και στεγνώνουν την πολύχρωμη μπουγάδα τους. Οι άνδρες κάθονται στους καφενέδες και παίζουν «ουρίλη»

► κλειδώσεις. Το Παλμείρα είναι λιμάνι από την άλλη πλευρά του νησιού Σαλ. Εξι χιλιόμετρα βορειότερα βρίσκεται η Μπουρακόνα, μια περιοχή σπάνιας γεωλογικής ομορφιάς. Απογευματάκι πια βυθίζομαστε σε μια λίμνη που εισχωρεί στο ηφαιστειογενές πέτρωμα σε σφιχτό φιορδ με νερά διαρκώς αφρισμένα. Από το σπήλαιο Γαλάζιο Μάτι, ένα υπόγειο φυσικό θάλαμο που προκαλεί την περιέργεια των δυτών, ξεκινά μια σήραγγα που οδηγεί στην ανοιχτή θάλασσα.

Σαντιάγκο

Τα ηφαιστειακά βράχια του Σαντιάγκο σχηματίστηκαν πριν από εκατομμύρια χρόνια. Το νησί το

Το μεγάλο χωριό Ριμπέιρα Γκράντε, του Σάντο Αντάο, φτάνει ως το κύμα

λακώνουν «ακάδας», καλλιεργήσιμες αναβαθμίδες γης, που συγκεντρώνουν το 80% της παραγωγής οπωροκηπευτικών του αρχιπελάγους.

Εδώ επίσης βρίσκεται η πρωτεύουσα της χώρας, η Πράια. Από ένα ύψωμα που φιλοξένησε τους πρώτους οικισμούς της, κατεβαίνει ακτινωτά προς τη θάλασσα. Οι προσόψεις των σπιτιών της συνδυάζουν αφρικανικά και μεσογειακά στοιχεία. Το λιμάνι της στο παρελθόν φιλοξένησε πειρατές σαν τον Φράνσις Ντρέικ. Τώρα στην οργανωμένη μαρίνα δένουν υπορπολυτελή γιοτ.

Στην Πράια ζουν 120.000 κάτοικοι. Η πόλη σφύζει από νυχτερινή ζωή. Τα περισσότερα μπαρ και εσπιατόρια έχουν αναπαυτικές πολυθρόνες με θέα προς τη θάλασσα. Ξεκινάμε έναν μεγάλο περίπατο από την Κουέμπρα Κανέλα στα νότια της πόλης, διασχίζουμε τη γειτονιά με τα αποικιακά κτίσματα των ξένων πρεσβειών και καταλήγουμε για μεσημεριανό στο εσπιατόριο Ο' Ποέτα. ►

Στο Σάντο Αντάο οι γυναίκες συλλέγουν ζαχαροκάλαμο για να το αποστάξουν και να παρασκευάσουν γκρογκ

Ασβεστη η δίψα των ντόπιων για θάλασσα, ήλιο, χορό και ξεφάντωμα.
Κάτω: στο νησί Σαο Βισέντε, ένας μικρός καφετζής περιμένει την παραγγελία.
Στους τοίχους ζωγραφισμένες παραστάσεις

► Μας πλησιάζει ένας τύπος με κατεργάρικο χαμόγελο. Συστήθηκε ως Δον Φούνες, μας χάρισε κολιέ από κοχύλια και προσφέρθηκε να μας κεράσει μια μπύρα και να αναλάβει την ξενάγησή μας. Αρνηθήκαμε ευγενικά, κι όταν είδε κι απόπειδε μας ξεφούρνισε μια ιστορία για τη σοδειά του που φέτος δεν πήγε καλά και για τα χρήματα που του λείπουν (100 ευρώ) για να αγοράσει ρύζι για να γιορτάσει τη γέννηση της κόρης του. Ποσοστό 30% των κατοίκων ζουν κάτω από τα όρια της φτώχειας και δεν είναι παράξενο να καταφεύγουν οι άνθρωποι σε διάφορες πονηριές για να τα βγάλουν πέρα.

Σάντο Αντάο

Το δυτικότερο νησί του ►

Οι προσόψεις των σπιτιών της Πράια συνδυάζουν αφρικανικά και μεσογειακά στοιχεία. Το λιμάνι της φιλοξενούσε πειρατές. Τώρα στην οργανωμένη μαρίνα δένουν υπερπολυτελή γιοτ

Στα χέρια των ψαράδων αφεθήκαμε για τη διατροφή μας και δεν είχαμε άδικο!

Σάντο Αντάο: παραλιακή διαδρομή ηφαιστειακής μορφής από το Γκράντε Ριμπέιρα ως το Πάουλι. Κάτω: στην παραλία Πάουλι. Επιτραπέζιο ποδοσφαιράκι, μόνρας από το ραδιόφωνο και μια δροσιστική μπύρα

Στο νησί Σαή, οι αθικές Πέδρα ντε Λούμε, ή «Πέτρα του Φωτός», είναι το απόλυτο φυσικό σπα

► συμπλέγματος είναι και το πιο πράσινο. Μισθώνουμε ένα «αλιγκέρ» να μας ανεβάσει όσο πάει ο δρόμος. Η κορυφή Πίκο ντα Κρουθ βρίσκεται σε υψόμετρο 1.585 μ. Η θέα συγκλονίζει, ο ουρανός μπερδεύεται με τη γη, λευκά σύννεφα γλιστρούν στις καράδρες. Στα πεδινά, διασχίζουμε φυτείες ζαχαροκάλαμου και φτάνουμε στο Βίλα ντας Μπόμπας. Παιδιά πάνω σ' άλογα ακολουθούν τη γραμμή των κυμάτων. Στην αμμουδιά οι γυναίκες στήνουν αυτοσχέδιες απλώστρες και στεγνώνουν την πολύχρωμη μπουγάδα τους. Οι άνδρες κάθονται στους καφενέδες και παίζουν «ουρίλ». Πρέπει να έχεις μαθηματικό μυαλό για να κερδίσεις αυτό το παιχνίδι, παραλλαγή του τάβλι, που παίζεται με τους σπόρους του φυτού σιλβόν ντε ουρίλ.

Κάποιοι δεν ξεκολλάνε από τα τραπέζια αν δεν τους παρασύρουν οι κόρες τους στο ρυθμό της καμποβερντιανής πόλκας «μαζούρκα»

Ένα από τα πολλή ωδεία του Μιντέλο. Κάτω: καπνοπωλείο σε σοκάκι του Μιντέλο περιμένει τους θεριακλήδες

που γεννήθηκε εδώ, στο νησί που έχει προστάτη τον Άγιο Αντώνιο.

Σ' ένα «ταπίς» δυο βόδια κινούν μηχανήμα που βγάξει από τα ζαχαροκάλαμα το χυμό τους. Θα μείνουν δέκα μέρες στα βαρέλια για να ζυμωθεί και ύστερα ξεκινά σε γιορτινή ατμόσφαιρα η απόσταξη.

Στο ορεινό Είτο τρεχούμενα νερά αυλακώνουν την κοιλάδα. Η Γερμάνια Σαμπίνα έχει δημιουργήσει έναν καταπληκτικό ξενώνα και μγειρεύει για τους πελάτες της. Πάνω, μια λαξευτή στο βράχο ποίη που γεμίζει από τις πηγές, μας προκαλεί να βουτήξουμε. Στο χωριό Πεντα ντο Σολ το τοπίο από το μπαλκόνι του καφέ «Βελέιρο» είναι πανοράμικό. Στο γιαλό οι ψαράδες τραβάνε έξω τις βάρκες κι αρχίζουν να ξεφρίζουν με τραγούδια τα δίχτυα τους. Δοκιμάζουμε κυδωνοσαλάτα και το συγκρίνουμε τα ποτήρια μας με τον Αλφρεντ που φτιάχνει βιολογικό γκρογκ. «Στην υγεία της Σεζάρ» του λέμε και βουρκώνει.

